

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 4.

V Ljubljani, 1. aprila 1889.

Leto XIX.

Tolažba.

čera j se šibilo drevje
 Silne teže je snegá,
 Da je pokalo vejévje,
 Čul sem tožnega srcá.

Danes pa nam prisvetilo
 Zlato solnce je ljubó;
 Ko poljublja veje milo,
 Sneg zdrsava na zemljó.

Zopet dvigajo vršiči
 K nebu se kakor poprej;
 Slive, hruške otročiči
 Trgali še bodo z vej.

Oj, prijatelj, ko nadloga
 Stiskala ti bo sreč,
 Spomni dobrega se Bóga,
 Ki tolažbe dá sladké.

Fr. Krek.

Angelj varuh.

Visoko v gorah je stala Travárjeva hišica; če še stoji, ne vem. Pred njo se razprostira mala raván, ki se vidi od daleč liki zastor zaraslega hriba. Tam doli v dolinici proti severu pa se vrhovatijo okolu prijazne cerkvíce lesene in zidane hišice liki gruča ovac krog svojega pastirja. Po dolinici se vije ozka reka z globoko strugo, ob reki bela cesta in za cesto krožijo zopet hribi, mali in veliki, goli in obrasli. Jelše in vrbe senčijo vodeno površje, orjaške skale v vodi pa stražijo noč in dan ter pripovedujejo jelšam in vrbam povest svojega časa — —

Pri Travárji je bivalo tistega leta šestero ljudij. Malo poljá so imeli okrog hiše, kravo v hlevu in dvoje ovác v veži. Oče je hodil „grajskim“ hlóde napravljat, mati je gospodinjala in Anico varovala, Janček in Rotijica sta pasla ovcí, Urbanček pa je pasel kravo in v šolo hodil. Malo so imeli, zadovoljni so bili pa vender-le. In ní je nad zadovoljnostjo!

Kadar božični prazniki minejo in se dan daljša in solnce vso svojo gorkoto razlije na debele snežene plasti matere zemlje, takrat vodé naraščajo in zemlja se topí in južni vetrovi plešejo po milejšem zraku. Takó je bilo tudi tiste zgodnje pomladi. Reka je narasla v globokej strugi, da so morale celó orjaške skale ukloniti svoje mahnate glave in jih izpirati z mrzlo vodo. In tísti mostiček čez reko — tísti se je tresel kakor šiba na vodi. Nič ne bi bilo čudno, če bi ga bili odnesli samogóltni valovi. —

V Travárjevej hiši pa se je tistega popóludne mnogo vzdihovalo in jokalo. Oče je ležal na postelji in ječal takó milo kakor bolno dete. V prséh ga je bolelo, silno bolelo. Opóludne sta ga prinesla dva drvarja na nosilnicah, iz smrečja spletenih. Ko je sekal mecesne visoko gori na hribu, padel je po nerodnosti továriševej mecesen čez njega in mu tako hudo potlačil prsi, da se dolgo prav nič ni zavedel. Drvarja sta otišla, ker je bilo póludne in se jima je mudilo domóv.

Travárjevi so ostali sami z hudo bolnim očetom.

Upali so, da mu odleže. Pokladali so mokre cunje na strte prsi in ponujali bolniku kamelično vodo.

A očetu ní odleglo. Otroci so jokali in tárnali, dete v zibeli je kričalo, čada v hlevu je mukala, ovcí ste beketali, mati pa je stregla in tolažila zdaj dete v zibeli, zdaj čado v hlevu, zdaj otroke v hiši, zdaj bolnika na postelji. A da bi mater kdo tolažil, ní ga bilo.

Popóludneva pa je vže dokaj minulo.

— Urbanček, ali pojdeš po „gospoda“ v dolino? Mi pa bodemo molili ta čas in prosili ljubega Boga, da nam ohrani očeta, in angeljčka váruha, da te varuje na potu.

Takó velé mati najstarejšemu sinu — v jednajstem letu je bil — ko se je žalost in zmešnjava nekoliko polegla in je oče poprosil za duhovnika.

Pri teh besedah pa se otroci zopet spusté v jok in Urbanček popraša mater milo in boječe:

— Ali bode ata umrl?

— O ne bode umrl, ne — — —

Toliko reče, dobra mamica, a več ne more povedati.

Urbanček pa stopi k postelji in takó ljubeznivo uprè svoja drobna očesca v lice očetovo, da je moral izvabiti bolniku na ustnice lahen nasmeh. Vender je bil ta nasmehljaj zeló britek, kar je mogla opaziti le mati.

— Ata, ali grem? popraša deček bolnika.

In bolnik prikima. Na obrazu pa se mu je bralo skeleče vprašanje: Bog vé, ali te bodem še videl?

Urbanček pokrije širokokrajnato očetovo pokrivalo, dene ná-se iz trsja spleteni plašček, natakne lesene coklje, mati mu stlačíjo za srajco kos ovsenjaka in — hajdi na pot.

— Urbanček, le pazi, da ne zgrešiš stezé. Vedno se drži leve. Če prav si vže večkrat hodil po stezi, a noč ima svojo moč in temà bo, ker je oblačno in deží.

— O, bom vže!

In Urbanček zgine v lesovji

Mračilo se je in dežilo je. Za dež ni bilo ravno toliko mlademu Urbanu, da-si ga je usekala marsikaka mokra veja v lesovji zdaj čez prsi, zdaj čez roko, zdaj v lice. Tudi polzelo je in parkrat je padel Urbanek po mehkejši stezi, kakor je bil dolg in širok. A pobral se je in hitel naprej, da-si se je poznalo vselej nekoliko sledij njegovega padca na hlačah ali plaščku. Tudi črno pokrivalo je kazalo rjave lise in dlan desne ročice mu je opraskala pri teku nadležna borova veja. A Urbanek nočoj ni utegnil misliti na to. Preveč mu je polnila srce misel na bolnega očeta. Samó tiste besede materine: „noč ima svojo moč“ rojile so mu večkrat po glavi, da-si jih je izbijal iz glave. O drugem času ne bi bil šel po noči tako daleč od doma za nobene denarje. Kar mislil si je: zdaj-le, pa zdaj-le me bode nekaj zgrabilo. In ta dež, ki je šumel po drevju, premotil ga je tolikokrat. A pot si je dobro zapomnil. Malone jedno uro je vže tekkel po stezah navzdol. Kar začuje šumenje dereče reke.

— Ahà, misli si, zdaj sem pa vže dober!

In skoro bi se bil vže začel rogati črnej noči in strah ga je minul popolnoma. A teče še četrt ure in vode vender ne ugleda. Zopet mu mravljinčiči gredó po životu.

— Ali ne grem prav? vpraša samega sebe na pol glasno.

In čuje odgovor. Jek mu pobere iz ust zadnjo besedico: „prav.“ —

Kar se mu razjasni tožni obrazek.

— Je vže, zakliče kar na glas. In jek mu odgovori: „je vže.“ —

Oho! Ali ta voda ni taka kakor je bila navadno. Ko je hodil v šolo, kar prebredel bi jo bil časih najrajše, da ni slušal strogega ukaza očetovega, da po vodi ne sme brésti. Ali danes je rečica postala reka. Uhu! kako bobni ob skale. Urbanu kar sapa zastaja. — Nu, pa saj je mostiček. Ta me bode vže držal, mislil si je deček.

Nekako plaho stopa do lesenega visokega mostú. Noč je bila temna, a videle so vender njegove bistre oči, da se mostič majè, hudo majè. Vže so mu prišle nasproti misli, da bi se vrnil; kar se zopet spomni bolnega očeta.

Prekriža se, moli molitevco na čast svojemu angelju váruhu, potem pa stopi pogumno na most. Zdaj še le se je popolnem prepričal, kako slab je mostiček. Kar gugal se je na njem ves čas, ko je stopal čezenj. To je bilo dobro, da je bil deček lahak in uren in da je mostič imel držaj ob jedne strani.

Srečno poskoči na óno stran reke. Samó pogleda še v reko mej skalovje pod mostom, a grôza ga izpreleti in hitro teče po cesti naprej. Ni bilo treba dolgo časa. Kmalu čuje lajati psa, ki ga je dobro poznal po glasu. Bil je namreč gosposda župnika lovski pes, s katerim sta vže večkrat zajce gonila.

Noč je vže dobro pritiskala, ko stopi Urbanek pred farovška vrata.

— Bunk, bunk, bunk! začuje se po farovškej veži. Deček ni mogel namreč doseči kljuge; sname cokljo in udari v hitrici z njo na vrata.

— Kdo pa je? čuje se glas od znotraj.

— Jaz.

— Kdo?

— Jaz.

— I kdo pa si ti?

— I jaz sem, no!

— Če nehčeš povedati, pa zunaj bodi!

— Brž, brž, obhajaj!

Takrat pa vže zaropoe ključ v vratih in počasi odpira kuharica vrata.

— Čegav si pa? popraša premočenega dečka.

— Travárjev z Lese.

— Kdo pa je bolan?

— Brž, brž, mudí se!

Kuharica, prepričavši se, da ne bode mogla tako kmalu napasti svoje rado-vednosti, pohiti v gospoda župnika sôbo.

Gospod župnik pride nato sam v vežo ter sta se s fantom bolje razumela. Ukaže dečku prinesiti malo večerjice, veli poklicati cerkovnika in kmalu potem otidejo „z Bogom“ gori na Leso.

Urbanek je povedal cerkovniku, kako je z mostičem. Cerkovnik naznani tudi župniku, da bo težko most prenesel vse tri onkraj reke, ako se ni vže podrl. Posvetovali so se v naglici, kaj bi ukrenili? Cerkovnik pravi:

— Vesté kaj, gospod župnik? Življenja nismo varni na mostičku. To je gotova. Naredimo pa takó. Jaz vzamem s seboj vrv. Fant, ki je lehak in ga ima Bog še bolj rad, ker je nedolžen, poteče najprvo čez most z jednim koncem vrvi in ga priveže dobro za kako drevo. Drugi konec pa obdrživa mi dva. Če bi se ravno nesreča prigodila, da se most, ali bolj prav: brv, podere, rešiva se vsaj za vrv, če prav sva vže mokra potem kakor cunjá. Bolje je: drži ga, kakor lovi ga.

— Matijec, ti si modra glava, reče župnik cerkovniku in takó se je zgodilo. Zvončkanje in molitev sta spremljevala ponočne popotnike.

Kmalu so pri mostiči. Še se je držal po konci. Cerkovnik poklekne pred sv. Rešnjim telesom, župnik globoko vzdihne, Urbanek pa se prekriža in steče z vrvjó po mostičku. V jednom trenotku — in obrazi se razveselé. Urbanek priveže kar se dá trdno vrv na deblo debele jelše in zakliče: „je vže!“ Crkovnik poskusi najprvo. Vender se ne more premagati, da bi še jedenkrat ne zaklical:

— Urbanček, ali bo-o?? —

— Bo — bo!

In cerkovnik, ki je vže tudi dobro pritrdil vrv na tej strani reke za močno vrbo, začne stopati nevarno pot po mostiči.

Ali njemu se vže ni tako dobro izpodneslo kakor dečku. Ravno na sredi mostička zahrešči nekaj pod njim in on obvisi na vrvi.

Gospod župnik je vže držal roko za blagoslov in odvezo. Ali cerkovnik je bil gibičen. Po rokah se premiče hitro po vrvi in takój je zopet na drugem delu mostiča, ki se je še držal po konci. Vže je poskočil na tla k Urbanku, ki se je strahú zgrudil na zemljo.

In gospod župnik? Bil je tudi še mlad in uren. Krepko pritisne Najsvetejše na svoje prsi, vzdihne globoko in se spustí po pretrganem mostu, držeč se oberoč za vrv. Nekoliko vode je pač zajel v svoje skorne, ko se je zagnal na sredi mosta na drugo stran, a nesreče druge ní bilo.

Hitro odhití potem s cerkovnikom za dečkom, ki je šel naprej in pot kazal. In zopet se je čul po lesovji cerkovnikov zvonec in iskrena molitev gredočih.

Naposled ustopijo nočni potniki v Travárjevo hišico.

— Mir bodi tej hiši, izpregovori duhovnik.

— In vsem, ki v njej prebivajo, odgovori cerkovnik.

Bolnikov obraz se je nasmehnil kakor pred petimi urami, ko mu je sinček pogledal v gubasto lice. Ali ta nasmeh ni bil britek, ampak sladák.

Gospod župnik je zvršil svoje opravilo. Sleče beli rokavnik in štolo in potem poprašuje, kako se bolnik počuti. Iz žepa privleče stekleničico in jo dá materi, rekoč: „To-le mu dajte na vsaki dve uri po tri kroglice na vodi.“

Cerkovnik pa je nekako namajal z glavo, kakor bi hotel reči: „Ahà, saj sem vedel!“ Poznal je namreč vselej vže po obrazu gosp. župnika, kako je z bolnikom.

Pomenkovali so se potem še nekaj časa, pripovedovali o nevarnem potu in tolažili drug drugega.

— Sam angelj váruh je nama bil Urbanček, reče gospod župnik.

— Saj sem jaz vže to poprej pravil, predno smo otišli; ali ni res? vpraša cerkovnik.

Oče in mati pa sta se jokala; tako ju je to ganilo.

Popolnoma se je potolažila družina Travárjeva.

— Si vže priden, Urbanček! pohvali gospod župnik dečka in mu stisne nekaj v roko.

— Čvrst fant to! potrdi še cerkovnik in — družina Travárjeva je ostala zopet sama.

Drugi dan pa je Travár zatisnil oči, popolnoma udan v voljo božjo. —

P. B.

Danes meni, jutri tebi.

(Basen.)

Lisica se je smijala volku, ki je padel v voljšo jamo. Veselo je skakala okolo jame in upila, da je volk velik bedák, ker ni znal ljudske zvijače. Ko je také okolo jame skakala in upila, zvrnila se je sama vánjo.

J. B.